

MUSTAQIL TA'LIMNI SHAKLLANTIRUVCHI RAQAMLI TOPSHIRIQLAR TIZIMI

Utayeva Iroda Baxodirovna,

(PhD) v.b.professor,

Ochilova Namuna Mirzohid qizi

Samarqand davlat pedagogika instituti magistranti

ochilovanamuna@gmail.uz

Annotatsiya. Mazkur maqolada raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini shakllantirishda raqamli topshiriqlar tizimining ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, raqamli platformalar asosida tashkil etilgan topshiriqlar orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlash, axborotni izlash, tahlil qilish va natijalarni baholash ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilingan. Raqamli topshiriqlar tizimini ta'lim jarayoniga joriy etish bo'yicha metodik tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim muhiti, mustaqil ta'lim, raqamli topshiriqlar, kompetensiya, interaktiv ta'lim, pedagogik texnologiyalar.

СИСТЕМА ЦИФРОВЫХ ЗАДАНИЙ, ФОРМИРУЮЩИХ САМОСТОЯТЕЛЬНОЕ ОБУЧЕНИЕ

Утаева Ирада Баходировна

(PhD) и.о. профессор,

Очилова Намуна Мирзохид кизи

магистрантка Самаркандского государственного педагогического института

Аннотация. В данной статье освещается значение системы цифровых заданий в формировании компетенции самостоятельного обучения учащихся в условиях цифровой образовательной среды. Также проанализированы

возможности развития у учащихся навыков самостоятельного мышления, поиска информации, её анализа и оценки результатов на основе заданий, организованных с использованием цифровых платформ. Даны методические рекомендации по внедрению системы цифровых заданий в образовательный процесс.

Ключевые слова: цифровая образовательная среда, самостоятельное обучение, цифровые задания, компетенция, интерактивное обучение, педагогические технологии.

DIGITAL ASSIGNMENT SYSTEM FORMING INDEPENDENT LEARNING

Utayeva Iroda Baxodirovna,

(PhD) acting professor,

Ochilova Namuna Mirzohid qizi

Master's student, Samarkand State Pedagogical Institute

Annatation. *This article highlights the importance of a digital assignment system in developing students' independent learning competence within a digital educational environment. It also analyzes the opportunities for developing students' skills in independent thinking, information search, analysis, and evaluation of results through tasks organized on digital platforms. Methodological recommendations for implementing a digital assignment system into the educational process are provided.*

Keywords: *digital educational environment, independent learning, digital assignments, competence, interactive learning, pedagogical technologies.*

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 5-oktiyabrdagi PF-6079-son farmoni, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida, mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotni faol rivojlantirish, barcha tarmoqlar va sohalarda, eng avvalo, davlat boshqaruvi, ta'lim, sog'liqni saqlash va qishloq xo'jaligida zamonaviy axborot-kommunikatsiya

texnologiyalarini keng joriy etish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Respublikasi vazirlar mahkamasining 171-son 2025-yil qarori ijrosi bo'yicha. O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va xalqaro standartlarga moslashtirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Sh.M.Mirziyoyevning "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi doirasida ta'lim sohasiga alohida e'tibor qaratilgan bo'lib, "Ta'lim sifatini oshirish va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish orqali zamonaviy kadrlar tayyorlash" ustuvor vazifalardan biri etib belgilangan. O'zbekiston Respublikasida huquqiy tizimni modernizatsiya qilish va yuridik kadrlarning kasbiy salohiyatini oshirish davlat siyosatining strategik yo'nalishlaridan biridir. Ma'muriy islohotlar doirasida adliya organlari va muassasalari faoliyatini takomillashtirish, shuningdek, zamonaviy boshqaruv tizimini shakllantirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 24-maydagi PF-80-son Farmoni qabul qilindi. Ushbu farmon asosida Adliya vazirligi huzuridagi Yuridik kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti (keyingi o'rinlarda — Institut) tashkil etildi. Institut faoliyatining tashkiliy-huquqiy asoslari Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 19-martdagi 171-son qarori bilan tasdiqlandi. Mazkur maqola qarorning asosiy qoidalarini ilmiy tahlil qilish, institutning maqsad-vazifalari, tuzilmasi, moliyalashtirish mexanizmlari va xalqaro ta'lim tajribasi bilan uyg'unligini o'rganishga bag'ishlanadi. Qo'shimcha ravishda, institutning iqtisodiy-huquqiy tizimga ta'siri va global kontekstdagi ahamiyati tahlil qilinadi.

Hozirgi kunga kelib raqamli zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim jarayoniga yangi yondashuvlarni joriy etishni talab etmoqda. Xususan, raqamli ta'lim muhiti o'quvchilarga bilimlarni mustaqil egallash, izlanish olib borish va o'z bilimlarini baholash imkoniyatini yaratadi. Ta'lim sohasida raqamli texnologiyalarni rivojlantirish kasbiy ta'limning asosiy maqsadi bo'lib, talabalarga yuqori malakali mutaxassislar bo'lish yo'lida raqobatbardosh qobiliyatlarini rivojlantirish imkonini beradi. Shuning uchun o'qituvchilarning asosiy vazifasi o'quvchilarning individual qobiliyatlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishdir.

Raqamli topshiriqlar tizimi o'quvchilarning mustaqil ishlash faoliyatini tashkil etishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Bunday topshiriqlar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga undaydi hamda bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi.

Raqamli topshiriqlar tizimi – bu o'quvchilarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishga qaratilgan elektron shakldagi vazifalar majmuasidir. Ushbu tizim turli xil interaktiv vositalar, platformalar va dasturlar yordamida amalga oshiriladi.

Raqamli topshiriqlar quyidagi xususiyatlarga ega:

- **interaktivlik** – bu o'quv jarayonida o'qituvchi, o'quvchi va ta'lim vositalari o'rtasida faol o'zaro muloqot va hamkorlikni ta'minlaydigan jarayon hisoblanadi. Interaktivlik jarayonida o'quvchi passiv tinglovchi bo'lib qolmaydi, balki ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi.

- **mustaqil ishlash imkoniyati** – bu o'quvchilarning o'qituvchi yordamiga kamroq tayanib, bilimlarni mustaqil ravishda izlash, o'rganish va amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishini anglatadi. Bunday jarayonda o'quvchi o'z o'quv faoliyatini rejalashtiradi, vazifalarni mustaqil bajaradi va o'z bilimini nazorat qiladi.

- **tezkor baholash** – bu o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini qisqa vaqt ichida aniqlash va natijalarni darhol olish imkonini beradigan baholash jarayonidir. Bunday baholash orqali o'qituvchi o'quvchilarning mavzuni qay darajada o'zlashtirganini tezda aniqlaydi va zarur hollarda ta'lim jarayoniga tuzatishlar kiritadi.

- **individual yondashuvni ta'minlash** – bu ta'lim jarayonida har bir o'quvchining qobiliyati, bilim darajasi, qiziqishi va o'zlashtirish sur'atini hisobga olgan holda o'qitishni tashkil etish jarayonidir. Bunda o'qituvchi har bir o'quvchiga mos topshiriqlar berib, ularning imkoniyatlariga mos ravishda ta'lim jarayonini yo'lga qo'yadi.

- **ta'lim jarayonining qiziqarli va samarali tashkil etilishi** – bu darslarni o'quvchilar uchun qiziqarli, tushunarli va faol ishtirok etishga undaydigan tarzda tashkil qilish jarayonidir. Bunda turli zamonaviy pedagogik metodlar, interaktiv usullar va raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish darajasi oshiriladi.

Bunday topshiriqlar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini mustaqil ravishda sinab ko'rishlari, xatolarini aniqlashlari va ularni tuzatishlari mumkin.

Mustaqil ta'limni rivojlantirishda raqamli topshiriqlarning o'rni Raqamli topshiriqlar o'quvchilarning quyidagi ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi:

Axborotni izlash va tanlash ko'nikmasi – o'quvchilar internet manbalaridan kerakli ma'lumotlarni topishni o'rganadilar.

Tahliliy fikrlash – berilgan ma'lumotlarni tahlil qilish va xulosa chiqarish malakasi shakllanadi.

Muammoli vaziyatlarni hal qilish – o'quvchilar turli vazifalarni mustaqil echishga o'rganadilar.

O'z-o'zini nazorat qilish – topshiriqlar natijasini baholash orqali o'quvchilar o'z bilim darajasini aniqlaydilar.

Shu sababli raqamli topshiriqlar tizimi o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini shakllantirishda muhim pedagogik vosita hisoblanadi.

Raqamli topshiriqlar turlari Ta'lim jarayonida quyidagi turdagi raqamli topshiriqlardan foydalanish mumkin:

Test topshiriqlari – bilimlarni tekshirish va mustahkamlash uchun;

Interaktiv mashqlar – tushunchalarni mustahkamlash uchun;

Loyiha topshiriqlari – ijodiy va tadqiqot faoliyatini rivojlantirish uchun;

Simulyatsiya va virtual laboratoriyalar – amaliy ko'nikmalarni shakllantirish uchun.

Bunday topshiriqlar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ta'lim samaradorligini ta'minlaydi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, raqamli ta'lim muhitida tashkil etilgan topshiriqlar tizimi o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli topshiriqlar o'quvchilarning bilimlarni mustaqil egallash, tahlil qilish va baholash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shuning uchun ta'lim jarayonida zamonaviy raqamli texnologiyalar asosida ishlab chiqilgan topshiriqlar tizimidan keng foydalanish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi Farmoni. – Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF–6108-son Farmoni. Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida. – Toshkent, 2020.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining 171-son 02.06.2025-yil qarori.